

A close-up photograph of a wooden pencil with a dark lead tip, resting diagonally on a document. The document features a line graph with a grid. The y-axis has labels '100' and '50'. The x-axis has labels '93' and '98'. The pencil is positioned over the graph, pointing towards the right. The background is slightly blurred, showing more of the document and the pencil's body.

# INVESTICINĖ SĄSKAITA

Vytautas Plunksnis

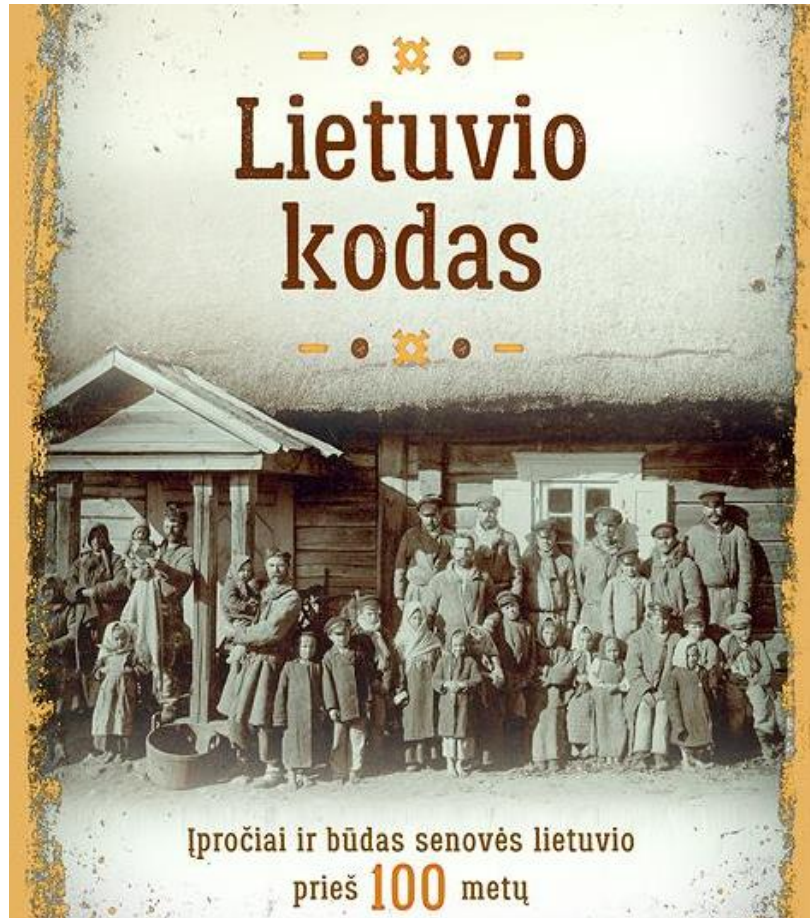


# INVESTUOTOJŲ ASOCIACIJA

2009 metų birželio mėnesį įsteigtos Investuotojų asociacijos pagrindinė veikla apima šias sritis:

- Susitikimų su įmonių vadovais ir renginių apie finansų rinkas asociacijos nariams organizavimas
- Smulkiųjų investuotojų teisių gynimas ir atstovavimas teismuose, Lietuvos banko neteisminių ginčų nagrinėjime
- Dėmesio atkreipimas ir įspėjimas apie galimybes bei rizikas, susijusias su investavimu
- Asociacijai vienija 600 narių
- „World Federation of Investor Corporations“ (WFIC) narė nuo 2011 metų

# LIETUVIŲ INVESTAVIMO ĮPROČIAI



„Turtingesni lietuviai, skirtingai tesiverčia žeme – prekybiniais ir piniginiiais dalykais nepasitiki“ (1905 metų citata)

Laikmečiai keičiasi, o taupymo ir investavimo įpročiai ne:

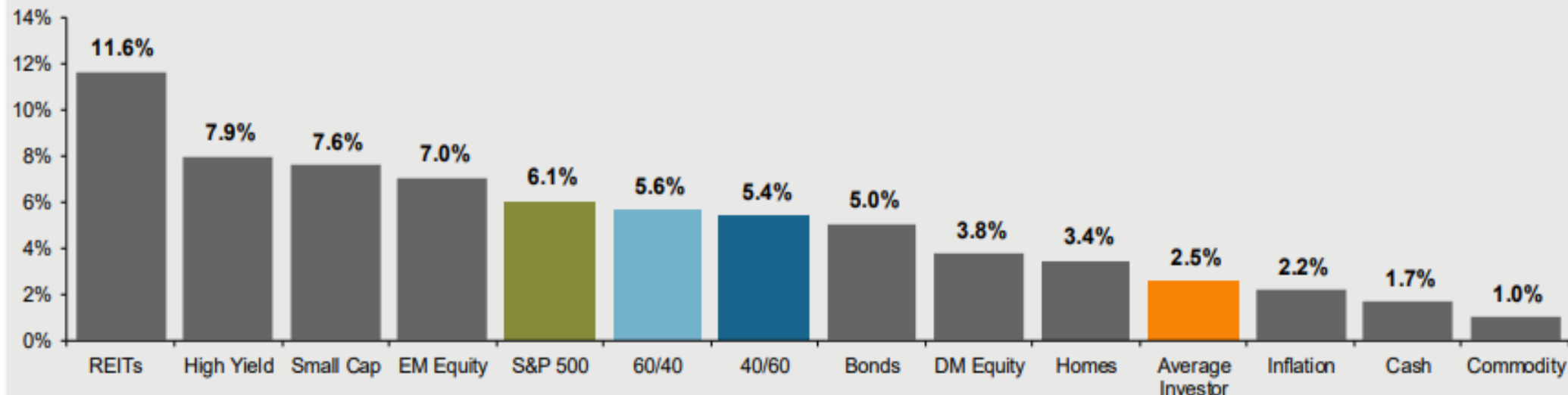
- Per 30 Nepriklausomybės metų investavimo kultūra Lietuvoje dar tik formuojasi;
- Didelė dalis gyventojų netaupo, o populiariausia investavimo priemone išlieka indėlis;
- Sukaupę daugiau lėšų renkasi investicijas į NT.

Kas gali pakeisti situaciją?

- Švietimas (pradedant nuo vyresniųjų klasių mokyklose);
- Tinkamos paskatos, neiškraipanti rinkos.

# 20 METŲ METINĖ GRAŽA PAGAL TURTŲ KLASES

20-year annualized returns by asset class (1999 – 2019)



Source: Barclays, Bloomberg, FactSet, Standard & Poor's, J.P. Morgan Asset Management; (Bottom) Dalbar Inc, MSCI, NAREIT, Russell.  
Indices used are as follows: REITs: NAREIT Equity REIT Index, Small cap: Russell 2000, EM Equity: MSCI EM, DM Equity: MSCI EAFE, Commodity: Bloomberg Commodity Index, High Yield: Bloomberg Barclays Global HY Index, Bonds: Bloomberg Barclays U.S. Aggregate Index, Homes: median sale price of existing single-family homes, Cash: Bloomberg Barclays 1-3m Treasury, Inflation: CPI. 60/40: A balanced portfolio with 60% invested in S&P 500 Index and 40% invested in high-quality U.S. fixed income, represented by the Bloomberg Barclays U.S. Aggregate Index. The portfolio is rebalanced annually. Average asset allocation investor return is based on an analysis by Dalbar Inc., which utilizes the net of aggregate mutual fund sales, redemptions and exchanges each month as a measure of investor behavior. Returns are annualized (and total return where applicable) and represent the 20-year period ending 12/31/19 to match Dalbar's most recent analysis.  
*Guide to the Markets – U.S.* Data are as of December 31, 2020.



# LIETUVIŲ TAUPYMO NORMA – ITIN ŽEMA

TOTAL, % OF HOUSEHOLD DISPOSABLE INCOME, 2014 – 2019

Location	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Austria	7.30	6.74	7.82	7.47	7.82	8.23
Belgium	6.41	5.53	5.48	5.42	4.69	6.24
Estonia	4.14	5.68	2.73	5.84	6.21	9.60
Finland	-0.00	-0.46	-1.39	-0.95	-0.78	0.39
France	8.86	8.33	8.18	8.37	8.65	9.11
Germany	9.84	10.06	10.20	10.59	10.93	10.87
Greece	-13.68	-11.78	-13.09	-13.43	-13.98	-11.55
Ireland	3.48	3.85	2.85	6.85	6.89	7.51
Italy	3.69	2.89	3.00	2.60	2.55	2.55
Latvia	-8.74	-4.64	-3.00	-3.33	-1.30	-3.04
Lithuania	-3.71	-3.56	-1.00	-3.72	-3.61	0.62
Luxembourg	15.19	15.10	13.72	16.10	16.04	
Netherlands	9.86	9.55	10.25	8.79	9.12	10.01
Portugal	-1.42	-1.19	-1.31	-2.24	-2.47	-2.19
Slovak Republic	1.37	3.09	3.59	3.18	5.24	4.55
Slovenia	3.14	3.60	3.81	5.45	6.05	6.00
Spain	2.28	3.17	2.97	1.64	1.43	2.01



Source: National Accounts at a Glance  
<https://data.oecd.org/hha/household-savings.htm#indicator-chart>

# INVESTICINĖ SĄSKAITA – KAS TAI?

- **Investicinė sąskaita** – įprasta sąskaita, kurioje esančios lėšos naudojamos investavimui į finansinį turta, o prieaugis apmokestinamas tik lėšas išsiėmus vartojimui (t.y. gyventojų pajamų mokesčio mokėjimas atidedamas)
- Galioja tik mažmeniniams investuotojams (netaikoma juridiniams asmenims)
- Investicinės sąskaitos veikia Estijoje, Latvijoje, Skandinavijos šalyse, Didžiojoje Britanijoje bei kitur
- Investuotojų asociacija pasiūlė įvesti 2017 metais (<http://www.investuotoju.lt/naujienos/ilgalaikiam-taupymui-investicines-saskaitos/>)
- Finansų ministerija sprendimus žadėjo 2020 metais (<https://www.15min.lt/verslas/naujiena/finansai/finansu-ministerija-dar-siomet-zada-sprendimus-del-investicines-saskaitos-662-1285768>)

# GALIMI INVESTICINĖS SĄSKAITOS MODELIAI

**Produktas pensijai** (taikomos panašios mokestinės paskatos, kaip ir pensijų kaupimui, pvz. neapmokestinamas sulaukus pensinio amžiaus, ribojimai investuojamai sumai) – kaupimo alternatyva savarankiškai investuojantiems (pvz. Didžioji Britanija, „self invested personal pension“)

## **Produktas ilgalaikiam taupymui**

- Apmokestinama tik išsiėmus lėšas vartojimui (nebūtinai sulaukus pensinio amžiaus)
- Paprastesnis mokesčių administravimas tiek žmogui, tiek valstybei

## **Produktas neapmokestinamam investavimui**

Pvz. Didžiosios Britanijos ISA produktas, kur kasmet įnešami 20 tūkst. svarų gali būti investuojami be kapitalo prieaugio mokesčio (<https://www.gov.uk/individual-savings-accounts/how-isas-work>)

## ESTIJOS PAVYZDYS

- Investicinė sąskaita – leidžia reinvestuoti kapitalo prieaugį ar gautas pajamas, taip atidedant pajamų mokesčio mokėjimą
- Investicinė sąskaita yra standartinė banko sąskaita, atidaryta EBPO šalyje
- Asmuo gali turėti vieną ar kelias investicines sąskaitas
- Tam, kad būtų atidėtas pajamų mokesčio mokėjimas, gali būti sudaromi sandoriai tik su finansiniu turtu (biržoje listinguojamos akcijos, obligacijos, investiciniai fondai, gyvybės draudimo sutartys, bankų indėliai)
- Sąvoka „finansinis turtas“ neapima nelistinguojamų įmonių (UAB) akcijų, paskolų palūkanų, nekilnojamojo turto ar tauriųjų metalų
- Teikiant metinę pajamų mokesčio deklaraciją, paprastai užtenka nurodyti į investicinę sąskaitą pinigais įmokėtas ir išmokėtas sumas

*<https://www.emta.ee/eng/private-client/declaration-income/taxation-income-received-financial-assets-through-investment>*



# INVESTICINĖ SĄSKAITA – UŽ IR PRIEŠ

Privalumai	Trūkumai
Pajamų mokestis mokamas tik tada, kai lėšos išsiimamos vartojimui	Laikina mažesnės mokesčių pajamos
Paprastesnis deklarasavimas bei mokesčių administravimas	Neprofesionalūs investuotojai rinkdamiesi investicijas gali neįvertinti rizikų, nediversifikuoti investicijų
Skatinama kapitalo rinka (Švedijos pavyzdys)	
Daugiau taupančių ir investuojančių žmonių – mažesnė našta valstybei	



## ŠVEDIJA

- Investment Savings Account (Aktiesparekonto, ASK) įvestas 2012 m.
- Iš viso atidaryta 3,3 mln. sąskaitų.
- Vienas asmuo gali turėti kelias sąskaitas.
- Privatus asmuo gali investuoti (pirkti ar parduoti) į finansines priemones, kuriomis leidžiama prekiauti reguliuojamoje rinkoje arba lygiavertėje rinkoje už EEE (Europos ekonominė erdvė) ribų (pvz., „Nasdaq“), finansines priemones, kuriomis prekiaujama prekybos platformoje EEE (pvz., „First North“) ir investicinių fondų vienetai (fondų vienetai)
- Kapitalo prieaugis nėra apmokestinamas. Vietoje jo mokamas metinis mokestis (0,375%) , o atskirų pirkimų ar pardavimų rezultatų deklaruoti nereikia. Trūkumas – kad mokestį reikia mokėti ir patyrus nuostolių

# NORVEGIJA

- Akcijų kaupimo sąskaita („Aksjesparekonto“) pristatyta 2017 m. rugsėjo 1 d.
- Šiuo metu atidaryta 420 tūkst. sąskaitų.
- Galima turėti kelias sąskaitas su tais pačiais ar skirtingais paslaugų teikėjais. Privatus asmuo gali investuoti į listinguojamas akcijas ir investicinius fondus.
- Leidžiama pirkti ir parduoti akcijas, neapmokestinant prieaugio.
- Galima bet kada atsiimti įmokėtą sumą be mokesčių. Jei atsiimama daugiau nei įnešama, prieaugis – iš kurio išskaičiuojama nerizikinga grąža, yra apmokestinamas.

# SUOMIJA

- Akcijų taupomoji sąskaita (osakesäästötili) startavo 2020 m. sausio 1 d.
- Iš viso buvo atidaryta 150 000 sąskaitų.
- Privatus asmuo gali atidaryti vieną sąskaitą ir gali investuoti į listinguojamas akcijas (vietines ir užsienio akcijas, įskaitant „First North“).
- Didžiausia indėlio suma yra 50 tūkst. EUR.
- Neapmokestinama, kai lėšos yra sąskaitoje.

**VYTAUTAS PLUNKSNIS**

INVESTUOTOJŲ ASOCIACIJOS  
VALDYBOS PIRMININKAS

VYTAUTAS.PLUNKSNIS@INVESTUOTOJU.LT